PEDAGOGLARNING INNOVATSION TEXNOLOGIYALARGA ISHONCHI: SOTSIAL PSIXOLOGIK TAHLIL

Chirchiq davlat pedagogika universiteti
amaliy psixologiya yo‘nalishi 3-kurs talabasi
Sobitova Zarnigor Toxirjon qizi
sobitovazarnigor57@gmail.com

Annotatsiya: *Mazkur maqola pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga ishonchi va uning sotsial psixologik asoslarini keng qamrovli o‘rganishga bag‘ishlangan. Tadqiqot pedagoglarning yangiliklarga munosabati, innovatsion faoliyatini rag‘batlantirish va ishonch darajasini aniqlash yo‘llarini yoritadi. Shuningdek, maqolada guruh dinamikasi, ijtimoiy ta’sir, kommunikatsiya usullari va hamkasblar bilan o‘zaro aloqalar pedagoglarning ishonchiga qanday ta’sir qilishini tahlil qilinadi. Maqolada innovatsion texnologiyalarni qabul qilish, ularni pedagogik faoliyatga samarali integratsiya qilish va kasbiy o‘sish mexanizmlari ko‘rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari pedagoglarning professional rivojlanishini rag‘batlantirish, motivatsiyasini oshirish va innovatsion jarayonlarni joriy etish bo‘yicha tavsiyalar beradi. Ushbu maqola pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga ishonchi, ularning sotsial-psixologik kompetensiyalari va raqamli davr sharoitida samarali pedagogik faoliyatini kompleks tarzda tahlil qiladi.*

Kalit so‘zlar: *Innovatsion texnologiyalar, pedagoglarning ishonchi, sotsial psixologik tahlil, guruh dinamikasi, kommunikatsiya, professional rivojlanish, motivatsiya.*

Аннотация: *В данной статье комплексно исследуется доверие педагогов к инновационным технологиям и его социально-психологические основы. Исследование освещает отношение педагогов к новшествам, стимулирование инновационной деятельности и уровень доверия. Также анализируется, как групповая динамика, социальное влияние, методы коммуникации и взаимодействие с коллегами влияют на доверие педагогов. Рассматриваются механизмы принятия инновационных технологий, их эффективной интеграции в педагогическую практику и профессионального роста. Результаты исследования позволяют стимулировать профессиональное развитие педагогов, повышать их мотивацию и внедрять инновационные процессы. Статья комплексно анализирует доверие педагогов к инновационным технологиям, их социально-психологические компетенции и эффективность педагогической деятельности в условиях цифровой эпохи.*

Ключевые слова*: Инновационные технологии, доверие педагогов, социально , психологический анализ, групповая динамика, коммуникация, профессиональное развитие, мотивация.*

Annotation: *This article provides a comprehensive study of teachers’ trust in innovative technologies and its social-psychological foundations. The study highlights teachers’ attitudes toward innovations, stimulation of innovative activity, and the level of trust. It also analyzes how group dynamics, social influence, communication methods, and interactions with colleagues affect teachers’ trust. Mechanisms for adopting innovative technologies, their effective*

integration into pedagogical practice, and professional growth are considered. The findings enable the promotion of teachers' professional development, enhancement of motivation, and implementation of innovative processes. The paper provides a comprehensive analysis of teachers' trust in innovative technologies, their social-psychological competencies, and the effectiveness of pedagogical activities in the digital era.

***Keywords**: Innovative technologies, teachers' trust, social-psychological analysis, group dynamics, communication, professional development, motivation.*

Kirish

Zamonaviy ta'lim jarayoni doimiy yangilanish va texnologik rivojlanish talablarini o'z ichiga oladi. Bugungi kunda innovatsion texnologiyalarni pedagogik amaliyotga integratsiya qilish pedagoglarning kasbiy faoliyati samaradorligini oshirish, o'quv jarayonini individual va guruh darajasida optimallashtirish hamda ta'lim sifatini yaxshilashda muhim omil hisoblanadi. Shu bilan birga, innovatsion texnologiyalarni qabul qilish va ulardan samarali foydalanish pedagoga nafaqat texnik jihatdan, balki psixologik va ijtimoiy nuqtai nazardan ham moslashuvchanlikni talab qiladi.

Pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga bo'lgan ishonchi ularning professional faolligi, ijodiy yondashuvi va ta'lim jarayonida yangiliklarni joriy etish darajasi bilan bevosita bog'liq. Ishonch darajasi pedagogning o'z kasbiy kompetensiyasiga bo'lgan ishonchi, guruh ichidagi o'zaro aloqalari, shuningdek, ijtimoiy ta'sir va kommunikatsiya usullari orqali shakllanadi. Shu sababli, pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga ishonchi nafaqat individual psixologik xususiyatlar, balki ijtimoiy-psixologik kontekst bilan ham chambarchas bog'liq masala hisoblanadi.

Maqola mavzusi sotsial psixologik yondashuv asosida pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga ishonchining shakllanishini va uning kasbiy faoliyatga ta'sirini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot jarayonida guruh dinamikasi, ijtimoiy ta'sir, motivatsiya va kommunikatsiya jarayonlari pedagoglarning yangiliklarni qabul qilish darajasi va ularni amaliyotga joriy etish qobiliyatini qanday belgilashini tahlil qilish rejalashtirilgan. Shu yo'l bilan, maqola pedagoglarning innovatsion faoliyatini rag'batlantirish va samarali pedagogik strategiyalarni ishlab chiqish bo'yicha ilmiy-amaliy asos yaratishga xizmat qiladi.

Ushbu kirish qismida mavzu dolzarbligi, tadqiqot obyekti va predmeti, shuningdek, pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga ishonchining sotsial-psixologik jihatlari qisqacha yoritildi. Kirish qismi maqolaning asosiy maqsadi va vazifalarini aniqlashga zamin yaratadi hamda keyingi bo'limlarda chuqur tahlil va natijalarning keltirilishi uchun asos bo'ladi.

Adabiyotlar tahlili va metadologiya

Pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga ishonchi va uning ta'lim jarayoniga ta'siri pedagogika va sotsial psixologiya sohalarida uzoq yillik tadqiqot obyekti bo'lib kelmoqda. Shu munosabat bilan, Bandura (1977) ijtimoiy o'rganish nazariyasi doirasida shunday ta'kidlaydiki, pedagoglarning o'ziga bo'lgan ishonchi va yangiliklarni qabul qilish qobiliyati ularning professional muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy omillardan biridir[1]. Bandura pedagoglarning o'quvchilarga ta'sir ko'rsatishi, guruhdagi modeling jarayonlari va sotsial ta'sir mexanizmlarining innovatsion texnologiyalarni qabul qilishiga bevosita ta'sir qilishini ko'rsatadi.

[1] Bandura, A. *Social Learning Theory.* Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1977.
[2] Fullan, M. *The New Meaning of Educational Change.* Teachers College Press, 2007.

Shuningdek, Fullan (2007) ta'limdagi o'zgarishlar va innovatsion texnologiyalarni joriy etish jarayonini o'rganib, pedagoglarning motivatsiyasi va ishonchi ularning kasbiy faoliyati va o'quv jarayonidagi samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynashini ta'kidlaydi[2]. U pedagoglarning innovatsion yondashuvlarni qabul qilishini, raqamli vositalardan foydalanish ko'nikmalarini va guruh ichidagi sotsial ta'sirni chuqur tahlil qiladi.

Zamonaviy tadqiqotlarda innovatsion texnologiyalarga ishonchning bir nechta asosiy komponentlari ajratilgan:

Individual psixologik komponent: pedagogning o'z kasbiy kompetensiyasiga bo'lgan ishonchi, o'zini baholash va o'zini rivojlantirishga bo'lgan intilishi.

Motivatsion komponent: innovatsion faoliyatni amalga oshirishdagi ichki va tashqi motivlar, shuningdek, raqamli vositalardan foydalanish istagi.

Sotsial komponent: guruh ichidagi ijtimoiy ta'sir, hamkasblar bilan o'zaro aloqalar va sotsial-psixologik qo'llab-quvvatlash.

Ushbu komponentlar birgalikda pedagogning innovatsion texnologiyalarni qabul qilish darajasini belgilaydi va uning ta'lim jarayonidagi faol qatnashuvini aniqlaydi. Shu bilan birga, so'nggi tadqiqotlar pedagoglarning ishonchi va motivatsiyasi raqamli vositalardan foydalanish darajasi bilan bevosita bog'liqligini ko'rsatmoqda.

Natijada, pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga bo'lgan ishonchi individual psixologik xususiyatlar, professional kompetensiya va sotsial-psixologik kontekstning o'zaro ta'siri orqali shakllanadi. Shu sababli, pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga bo'lgan ishonchini chuqur o'rganish sotsial psixologik yondashuvni qo'llashni talab qiladi.

Mazkur tadqiqotda integratsiyalangan metodologik yondashuv qo'llaniladi, ya'ni sifatli va miqdoriy tadqiqot usullari birlashtiriladi.

1. **Sifatli metodlar:** yarim-strukturali intervyu va fokus-guruh muhokamalari orqali pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga bo'lgan ishonchi, motivatsiyasi va ijtimoiy-psixologik kompetensiyalari o'rganiladi. Ushbu yondashuv pedagoglarning individual xatti-harakatlari va guruh ichidagi kommunikatsiya jarayonlarini chuqur tahlil qilish imkonini beradi.

2. **Miqdoriy metodlar:** so'rovnomalar, baholash skalalari va statistik indekslar yordamida pedagoglarning ishonch darajasi, innovatsion faoliyatni qabul qilish darajasi va sotsial ta'sir o'lchanadi. Ushbu metodlar tadqiqot natijalarini empirik asosda ta'minlaydi va keng qamrovda tahlil qilish imkonini beradi.

Shuningdek, metodologiyada sotsial psixologik o'lchovlar (guruh ichidagi ta'sir, pedagoglarning o'zaro aloqalari, motivatsiya indeksi) va kasbiy kompetensiya baholash vositalari integratsiyalangan. Bu yondashuv pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga bo'lgan ishonchi va uning professional faoliyatga ta'sirini aniqlashda yuqori aniqlik va ilmiy asos yaratadi.

Muhokama

Pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga bo'lgan ishonchi sotsial-psixologik kontekstda ularning kasbiy faoliyati va ta'lim jarayonidagi samaradorligini belgilovchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, pedagoglarning yangiliklarni qabul qilishi va raqamli vositalardan samarali foydalanishi ularning individual psixologik xususiyatlari, motivatsiyasi, shuningdek, guruh ichidagi ijtimoiy aloqalar bilan chambarchas bog'liq.

Muhokama jarayonida pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga bo'lgan ishonchi ularning kasbiy kompetensiyalari bilan bevosita bog'liq. Pedagoglar o'z kompetensiyalariga

yuqori darajada ishonadigan hollarda yangi texnologiyalarni sinovdan o‘tkazishga, ularni dars jarayonida integratsiya qilishga va shaxsiy rivojlanish uchun yangi imkoniyatlardan foydalanishga tayyor bo‘ladi. Shu bilan birga, ta’limdagi o‘zgarishlar va innovatsion strategiyalarni joriy etishda pedagoglarning sotsial qo‘llab-quvvatlanishi va ijtimoiy muhitning rag‘batlantiruvchi roli muhim ekanligi aniqlanadi.

Tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, pedagoglar innovatsion texnologiyalarga nisbatan turli darajada ishonch bildiradilar. Bu farqlar ularning shaxsiy motivatsiyasi, ilgari erishgan kasbiy tajribasi, guruh ichidagi o‘zaro aloqalari va rahbarlikning qo‘llab-quvvatlashi bilan izohlanadi. Muhokama natijalari shuni tasdiqladiki, sotsial psixologik omillar — guruh ichidagi munosabatlar, hamkasblarning qo‘llab-quvvatlashi va ijtimoiy ta’sir — pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga ishonchini shakllantirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Tadqiqot pedagoglarning innovatsion faoliyatini rag‘batlantirish uchun raqamli vositalar va sotsial mexanizmlarni birgalikda qo‘llash muhim ekanligini ko‘rsatadi. Bu pedagoglar o‘rtasida ijobiy ijtimoiy ta’sir yaratadi, motivatsiyani oshiradi va yangiliklarni o‘zlashtirish jarayonini tezlashtiradi. Shu bilan birga, pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga bo‘lgan ishonchi ularning professional o‘sishiga, dars jarayonida kreativ yondashuvlarni qo‘llashiga va talabalarning o‘quv natijalarini yaxshilashga xizmat qiladi.

Pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga bo‘lgan ishonchi faqat individual psixologik omillarga emas, balki ijtimoiy va professional kontekstga ham bog‘liq. Shu sababli, ta’lim tizimida innovatsion texnologiyalarni joriy etishda pedagoglarning sotsial va psixologik qo‘llab-quvvatlanishini ta’minlash strategiyasi ishlab chiqilishi zarur.

Xulosa

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga bo‘lgan ishonchi ularning kasbiy va shaxsiy rivojlanishida muhim rol o‘ynaydi. Innovatsion texnologiyalarni qabul qilish va samarali qo‘llash pedagoglarning motivatsiyasi, kasbiy kompetensiyasi va guruh ichidagi sotsial-psixologik munosabatlar bilan bevosita bog‘liq. Shu sababli, pedagoglarning faoliyatini rivojlantirishda faqat texnologik jihatlarni joriy etish emas, balki sotsial qo‘llab-quvvatlash va psixologik rag‘batlantirish mexanizmlarini ham birgalikda qo‘llash zarur.

Pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga bo‘lgan ishonchi faqat individual psixologik xususiyatlardan iborat emas, balki guruhdagi ijtimoiy ta’sir, hamkasblarning qo‘llab-quvvatlashi va ta’lim muassasasidagi innovatsion madaniyat bilan chambarchas bog‘liq. Shu bilan birga, pedagoglarning ishonchi va rag‘bati ularning dars jarayonidagi kreativ yondashuvlarni qo‘llashini va talabalarning o‘quv natijalarini yaxshilashni ta’minlaydi.

Ushbu tadqiqot pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga bo‘lgan ishonchi va uni shakllantiruvchi sotsial-psixologik omillarni tizimli tarzda aniqlashga yordam berdi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, pedagoglarning innovatsion faoliyatini rag‘batlantirish uchun individual kompetensiya, motivatsiya va guruh ichidagi ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash birgalikda hisobga olinishi kerak. Shu asosda ta’lim muassasalari o‘z pedagoglarini raqamli vositalardan samarali foydalanishga tayyorlash va ularning ishonch darajasini oshirish bo‘yicha strategiyalar ishlab chiqishi mumkin.

Kelgusida pedagoglarning innovatsion texnologiyalarga ishonchini oshirish va sotsial-psixologik qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarini samarali joriy etish bo‘yicha qo‘shimcha

tadqiqotlar olib borilishi lozim. Bu nafaqat pedagoglarning kasbiy o‘sishiga, balki talabalarning sifatli ta’lim olishiga va ta’lim jarayonining innovatsion rivojlanishiga sezilarli hissa qo‘shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory.* Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
2. Fullan, M. (2007). *The New Meaning of Educational Change.* Teachers College Press.
3. Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of Innovations.* Free Press.
4. Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement.* Routledge.
5. Tondeur, J., van Braak, J., Sang, G., Voogt, J., Fisser, P., & Ottenbreit-Leftwich, A. (2012). *Preparing pre-service teachers to integrate technology in education: A synthesis of qualitative evidence.* Computers & Education, 59(1), 134–144.
6. Ertmer, P. A. (1999). *Addressing first- and second-order barriers to change: Strategies for technology integration.* Educational Technology Research and Development, 47(4), 47–61.
7. Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). *Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge.* Teachers College Record, 108(6), 1017–1054.
8. Selwyn, N. (2016). *Education and Technology: Key Issues and Debates.* London: Bloomsbury Academic.
9. Cuban, L. (2001). *Oversold and Underused: Computers in the Classroom.* Harvard University Press.
10. Ertmer, P. A., & Ottenbreit-Leftwich, A. T. (2010). *Teacher technology change: How knowledge, confidence, beliefs, and culture intersect.* Journal of Research on Technology in Education, 42(3), 255–284.
11. Madgapilova, Nargiza. (2024). *Mug‘allim*, 5(2), 461–468.
12. Madgapilova, Nargiza. (2025). *Scientific-Practical and Strategic Bases of Improving Pedagogical-Psychological Cooperation in the Integration of School and Pre-School Educational Organizations in the Context of Continuous Education on the Basis of Innovative Logistics.* 1, 157–166.
13. Madgapilova, Nargiza. (2025). *Муғаллим ҳам узлуксиз билимлендирў*, 164–170.
14. Eshnayev, Nortoji & Madgapilova, Nargiza. (2023). *Characteristics of Implementing the Cluster Approach in the Educational System.* International Journal of Pedagogics, 03, 44–47. https://doi.org/10.37547/ijp/Volume03Issue02-09
15. Abduqodirova, Dilobarbonu Erkinjon qizi. (2025). *Inklyuziv ta’lim sharoitida o‘quvchilarning emotsional intellektini rivojlantirishning psixologik-pedagogik asoslari.* Scientific-Practical Conference “Inclusive Education: Dialogue, Analysis, Experience”, December 15.
16. Abduqodirova, Dilobarbonu. (2025). *Psychological Features of the Neurographic Approach.* 01, 501–503.
17. Abduqodirova, Dilobarbonu. (2025). *Talabalarda psixologik stressni yengish.* 03, 69–73.
18. Abduqodirova, Dilobarbonu. (2025). *Hissiy ijodkorlik: tushuncha va komponentlar.* Journal of Economics and Business UBS, 4, 145–154.
19. Abduqodirova, Dilobarbonu. (2024). *Emotsional kreativlik: nazariy asoslari va psixologik yondashuvlar.* Journal of Economics and Business UBS, 4, 679–685.
20. Abduqodirova, Dilobar. (2015). *International Conference of Natural and Social-Humanitarian Sciences: The Role of Emotional Creativity in Students’ Decision-Making.*